

pontokat illeti, azoknak szembesítésében a humanum alapján és hangján kell eljárni.

Kellner ügyvezető elnök határozott közbelépéseivel mindenkor megakadályozta azt, hogy az ún. „fórum-vitában”, amikor is bárki felszólalhatott, a napi politika síkjára tereljék a dialógust. Különösen megvolt a veszélye ennek, amikor a „hitvallás nélküli állam” s általában a világnézeti pluralizmus kérdése nyomult előtérbe. Adódtak azonban derűs mozzanatok is. Az egyik „fórum-vitában” tette fel valaki, ha jól emlékszem *Miran Prucha* prágai professzornak a kérdést, hogy mivel segíthetnék elő Nyugatról a marxista humanizmus „kibontakozását” Csehszlovákiában, mire a professor mosolyogva nyomban ráfelelte: „Az antikommunizmus leépítésével.”

Szigeti professzor nem tette ugyan magáévá a „hitvallás nélküli állam” eszméjét, de igen kiegyensúlyozott fejtegetései így is módot adtak annak megállapítására, mennyire örvendetes, hogy ezúttal magyar marxisták is megjelentek a tanácskozáson. Az utolsó

nap programja, sajnos, annyira zsúfolt volt, hogy *Lukács József*nek, a *Világosság* főszerkesztőjének az ún. „pódium-vitába” beiktatott felszólalására nem kerülhetett sor. Ugyanebből az okból én is csak rögtönözve folytattam be a vitába, amelyre az elnökség nyilván azért adott lehetőséget, hogy magyar részről a katolikus álláspontot is hallhassák a tárgyalat kérdésekben. Így természetesen csak azokra a legfőbb gondolatokra szorítkozhattam, amelyeket e rovatban legutóbb rögzítettem.

A konferenciát záró beszédében *Kellner* ügyvezető elnök kiemelte, hogy a *Paulus-Gesellschaft* nem a marxista-keresztény találkozókat rendezését tekinti legfőbb feladatának. Mindenesetre megtette ebben az irányban az első lépést 1964-ben Kölnben, a másodikat tavaly Salzburgban, a harmadikat most Herrenchimseeben. Vállalkozik arra, hogy további lépést is tegyen, de ennek akkor lenne meg igazában az értelme, ha immár „együttlépést” jelentene, vagyis ha az összejövetelet legközelebb már egy szocialista országban rendezhetnék meg.

A KIS ÚT

Nagyon ritkán járunk társaságba. A mai élet sokkal gyorsabb iramú, semhogy célszerűnek látnánk órákat tölteni beszélgetéssel vagy éppen fecsegéssel. Így gondolkozik egész családom. Néha azonban hozzánk is jönnek és „állnak” visszaadni a vizitet. Ennek sincs azonban semmi értelme. Múltkor is elmentünk egyik ismerősömhöz, s alig érkeztünk meg, máris a televízióhoz ültettek mindnyájunkat, s a látogatásból semmi sem lett, csak kényszerű televíziónézés, mert nem volt annyi bátorságom, hogy otthagyjam az engem untató műsort. Mit lehet tenni az ilyen értelmetlen szokások ellen? Elhatároztam, hogy többé nem jövünk össze...

Könnyű lenne azt válaszolni, hogy levélírónk ne vegye szívére az ilyen udvariasságokat, gyakorolja a türelmes szeretetet, s ne azzal válaszoljon a társas életben adódó kisebb-nagyobb visszasságokra, hogy elzárkózik az emberektől. Gyakorlati tanácsként talán egészen helyes lenne válaszunk, a dolog azonban nem ilyen egyszerű. A fent leírt eset ugyanis tipikus, kezdeti tünetekkel ábrázolja azt az elmagányosodást, amiről manapság sok szó esik külföldön és hazánkban, rádióban, sajtóban és szépirodalomban.

Vannak — főleg külföldön —, akik azt mondják, hogy az egész „elmagányosodás” magánügy, nem lehet és nem is kell semmit sem tenni ellene. Azt mondják, hogy természetes lelki képződménye az új világnak, annak az egzisztenciális küzdelemnek, amit kiki a maga egyéniségének és személyiségének megvalósításáért és kiteljesedéséért vív. Vannak, akik szabadságukat féltik egymástól, a társas élet „kötöttségeitől”, az illemszokásoktól, stb. Ezeknek még a házasság, sőt a szerelem is csak *egyéni érdek*, tehát mér-

hetetlen önzésüknek (és egyedüllétüknek) eszköze és alkalmá. Vannak olyanok is, akik nem sokat filozófálnak e kérdésekről, inkább „élni” akarnak, lehetőleg teljesen függetlenül másoktól, esetleg saját teremtményeik (autó, televízió, szórakozási eszközök) uralma alatt, azok imádatában vagyis önimádatban. Vannak végül, akik egyszerűen csak nyugalmost, polgári kényelmüket védik az elzárkózással, magányuk tüskés sövénye mögé húzódv. Sokféle ok működhet közre az elmagányosodás kifejlődésében: körülmények, csalódások, egoizmus, neurózis, stb. Minden szociális irányú társadalomban betegség számba veszik az elmagányosodást, amiből gyógyító segítséggel kell kimenteni a benne szenvedőket. Így beszélnek róla nálunk is, ahol még csak kezdeti tünetekkel jelentkezik.

Vallási szempontból hasonló az ítéletünk: az elmagányosodás a tanúságtévő szeretet hiánya. A keresztény ember útja az üdvösségbe közösségeken át vezet. Családban, államban, egyházban élünk, ezekben a közösségekben találjuk meg életfeltételeinket, lehetőségeinket és eszközeinket az üdvösséghez. A vallásos ember élete elképzelhetetlen közösségi kapcsolatok nélkül. A liturgia, a felebaráti szeretet gyakorlása, az egymásért való felelősség, a tanúságtétel mind feltételezi a közösséget. A közösségi élet a keresztény erényeknek legkiválóbb gyakorlótere. Ennek egyik legszebb és legszabadabb megnyilvánulása: a vendéglátás és a látogatás. Mivel a legszabadabb lehetőség, azért a legtöbb ügyességet és leleményességet igényli. Úgy is mondhatnók: az okosság erényének irányítása nélkül semmit sem ér, haszontalan, sőt káros lehet.

Csupán szokásként és céltalanul gyakorolni a látogatást és a vendéglátást valóban üres időtöltés, sőt kötelességmulasztás lehet, mindenképpen kiábrándító dolog, — amint a fenti sorok ábrázolják. Az okosság által irányított vendégszeretet viszont valóban ősi, vallásos erény. Már az ószövetségben is nagyra értékelték, Ábrahám óta, akinek vendég képében jelent meg az Isten (Gen. 18.). Szent Pál többször is említi leveleiben, és inti a híveket, hogy gyakorolják a szeretetnek ezt a módját. Az őskeresztények az irgalmasság cselekedeteit gyako-

rolták a vendégfogadásban. Szent Benedek regulájában meghagyta fiainak, hogy „minden érkező vendéget Krisztus gyanánt fogadjanak”, mert ő maga fogja egykor mondani: „Idegen voltam és befogadtatok engem!”

A keresztény vendégszeretet tehát — az elmondottakból világosan következik — nem lehet fecsegés, sem üres időtöltés, hanem tartalmas együttlét, a szeretet gyakorlása. A szeretet mindig gazdagabbá és értékesebbé teszi a lelket, azt is, aki adja, azt is, aki kapja a szeretetet. A mindennapok nyelvére fordítva e szavakat: a vendégfogadásra és a látogatásra készülünk kell. Nem étellel és itallal elsősorban, hanem lelkiességgel: a szeretet indulataival, tartalmas gondolatokkal és értelmes beszédtemákkal. Ha kell, segítünk, vigasztalunk, tanácsot adunk, tanítunk. Akiknek aztán a szeretet és az értelmes társalgás nem ízlik, üres fecsegéseinkkel együtt el fognak maradni már a legközelebbi alkalommal.

A másik fontos szabály: tudnunk kell, mikor válik feleslegessé és terheléssé jelenlétünk. Tudnunk kell, mikor van joguk másoknak időnközés és mikor van szükségük szeretetünkre, vagyis látatnunk kell, hol ér véget a szeretet és hol kezdődik az önzés. A pillanatnyi döntés nem mindig könnyű. De az egész vendégszeretkezés és vendéglátás ügyét lelkiismereti kérdésként kell kezelnünk *Claudius* szavai értelmében: „Sok pillanata volt életemnek, amikor rettenetes súllyal éreztem, mi az, hogy nem vagyunk szentek s éppen az ellenkezője vagyunk a szentnek. Vannak percek, amikor másoknak határozottan joguk van ránk s érezzük, hogy e joguknak nem felelünk meg; úgy értem, több joguk van ránk pusztá szavainknál” (*Suaresnek*, 1905. június 22.).

Visszatérve kiinduló pontunkhoz, a konkrét esethez: miért látszanak az elmagányosodás kezdeti jelei a leírt eset szereplőinek magatartásán? Mert meg sem próbálták kapcsolataikat rendezni. Ehelyett érzékenységükben tovább fokozzák az egymás közli távolságot. Mi történt volna, ha olvasónknak lett volna elég bátorsága, és udvariasan közli, hogy nem érdekli az a műsor? Talán kiderült volna, hogy a házigazda kedveskedni akart, s

örömmel vette volna tudomásul, hogy neki sem kell végig néznie a számára sem sokat jelentő műsort. De az üres fecsegés mennyivel ért volna többet a terhes televíziónézésnél? Nem ismerjük a történet bensejéig összetevőit, lehetne folytatni az elkezdett találga-

tást: mi történt volna, ha... Egy azonban biztos: semmiképpen sem szabad „megbosszulnia” ismerőseit, hanem mielőbb példaadóan meg kell mutatnia, milyen az igazi vendégszeretet és társas együttlét.

Csanád Béla

NAPLÓ

A HARMINCÉVES VIGILIA JUBILEUMA. Meghitt körben, lapunk jelenlegi munkatársainak és a *Vigiliával* közelebbi szellemi kapcsolatot tartó külföldi katolikus lapszerkesztők, írók, újságírók jelenlétében emlékeztünk meg a *Vigilia* fennállásának harmincéves jubileumáról.

Május 10-én délelőtt *Ijjas* József püspök, csanádi apostoli kormányzó ünnepélyes, Te Deum-os, hálaadó szentmisét mutatott be az Egyetemi templomban, majd a Hittudományi Akadémia dísztermében zártkörű ünnepség volt, amelyre — tekintettel a rendelkezésre álló hely korlátozott voltára — a külföldi vendégeken kívül azokat hívtuk meg, akiknek írásai az utóbbi néhány évben rendszeresen jelentek meg lapunk hasábjain. A megjelenteket *Saad* Béla, mint a *Vigilia* felelős kiadója üdvözölte, majd felolvasta *Hamvas* András kalocsai érseknek, a magyar püspöki kar elnökének üdvözlő táviratát és *Prantner* József miniszternek, az Állami Egyházügyi Hivatal elnökének üdvözlő levelét. Ezután *Rónay* György tartott előadást a *Vigilia* harminc év előtti megindulásának körülményeiről és indítékairól. Egy új nemzedék igényeire felelt akkor a lap. Ez a nemzedék mást akart, mint azok, akik előtte jártak és nem érte be a régi keretekkel. Komolyan vette a kereszténység tanítását, tehát gyakorlati változásokat akart, a feudális magyar egyház helyett szocializációt, földreformot; komolyan vette a bűn és kegyelem teológiáját, tehát hamisnak érezte azt az irodalmat, amely a formális erkölcszöv való igazodást jóval többre tartotta, mint a kegyelmi dráma kockázatait és esélyeit. *Rónay* György után *Mihelics* Vid tartott előadást a mai *Vigilia* irányítói eszméiről és törekvéseiről. Kifejtette, hogy milyen különleges feladatok hárulnak jelenleg a *Vigiliára* abból a tényből kifolyóan, hogy hazánkban ma ez az egyetlen katolikus folyóirat. A teológiai és hitvédelmi tanulmányok mellett, világnézeti tájékoztatást kell nyújtania a fontosabb időszerű problémákban, fel kell elevenítenie a magyar katolikus múlt olyan szereplőit, mozzanatait és alkotásait, akiknek vagy amelyeknek a mai ember számára is van mondanivalójuk. Számon kell tartanunk az irodalmi és művészeti élet hazai és kiemelkedőbb külföldi eseményeit, teret kell biztosítanunk az élő katolikus irodalomnak és költészetnek, és feladatunk általában a katolikus spiritualitás fejlesztése. Jelentős feladat hárul végül a *Vigiliára* az egyre inkább kifejlődő világnézeti dialógus és a békés koegzisztencia előmozdítása terén is.

Ugyan ez nap délben *Várkonyi* Imre prépost, örkanonok, az Actio Catholica országos igazgatója adott fogadást a jubileumi ünnepség külföldi résztvevői számára. Délután lapunk szűkebb munkatársi gárdája a külföldi vendégek kíséretében koszorút helyezett el *Sík* Sándornak, a *Vigilia* egykori felelős szerkesztőjének sírjára a Farkasréti temetőben. Itt *Mihelics* Vid méltatta *Sík* Sándor érdemeit. Ezután a Szabadság szálló különtermében kerekasztal megbeszélésre ültek össze a *Vigilia* harminc éves jubileumának külföldi vendégei, valamint a *Vigilia* és az *Új Ember* több munkatársa. Jelen voltak a külföldiek részéről: *Pierre Emmanuel*, a neves francia katolikus költő, *Georges Montaron*, a *Temoignage Chretien* főszerkesztője és helyettese, *Claude Gault*, *Kurt Skalnik*, a bécsi *Die Furche* főszerkesztője, *Walter Raming*, a *Wiener Kirchenzeitung* főszerkesztője, *Witold Jankowski*, a varsói *Slovo Powszechno* főszerkesztője és *Zygmunt Tyszka*, a lap munkatársa, *Thomas Schreiber*, a